

กรณีศึกษาโปรแกรมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

บทความโดย : นางสาววันทนา เนื่องอนันต์

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ กัทสทศสถานวัยหนุ่มกลาง

น.ช. ดุล (นามสมมุติ) อายุ ๒๑ ปี ประเภทคดีลักทรัพย์ ศาลจังหวัด

ธัญบุรี ตัดสินโทษมีกำหนด ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน เป็นความผิดครั้งแรก กำหนดพ้นโทษ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ รับย้ายจากเรือนจำอำเภอธัญบุรีมาทัมทศสถานวัยหนุ่มกลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ ข้อมูลจากทะเบียนประวัติ มีภูมิลำเนาเดิมจังหวัดยะลา รูปร่างผอมบางผิวขาวเหลือง ไม่มีรอยสักตามร่างกาย ไม่เสพสารเสพติด การสื่อสาร การเขียน การอ่านภาษาไทย ได้ระดับต่ำ ถนัดที่จะสื่อสารภาษายาวี

ข้อมูลจากการทำกิจกรรม Mind map แผนที่การเดินทางของชีวิต/สัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านครอบครัว เกิดที่จังหวัดยะลา นับถือศาสนาอิสลาม พ่อ (ปะ) แม่ (มะ) ประกอบ

อาชีพทำสวนยาง ปัจจุบันเสียชีวิตแล้วทั้ง ๒ คน ดุล (นามสมมุติ) มีพี่น้อง ๕ คนเป็นผู้ชาย ๓ คน ผู้หญิง ๒ คน ดุล (นามสมมุติ) เป็นคนที่ ๔ พี่ชายคนโตเป็นทหารพราน (เสียชีวิตแล้ว พี่สาวมีครอบครัวและทำสวนยางต่อจากปะและมะ พี่สาวคนที่ ๒ เรียนและทำงานที่จังหวัดภูเก็ต น้องชายคนเล็ก พิกการไม่สามารถเดินได้ โรงเรียนปอเนาะในพื้นที่รับอุปการะดูแล พี่สาวคนโตจะไปเยี่ยมเดือนเว้นเดือน

ด้านการศึกษา เข้าเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนเทศบาลตำบล

ในพื้นที่บ้าน เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่เมื่อวัดระดับการรู้หนังสือภาษาไทย ดุล (นามสมมุติ) อ่านไม่ออก แต่สามารถเขียนได้จากการลอกตัวหนังสือ ดุล (นามสมมุติ) ถนัดใช้ภาษายาวีในการสื่อสาร ในส่วนการสื่อสารภาษากลางเข้าใจแต่จะโต้ตอบช้า ดังนั้นจึงส่งผลให้ ดุล (นามสมมุติ) เวลาสื่อสารภาษากลางสำเนียงพูดไม่ชัดเจน และคล้ายกับเป็นคนลั่นแข็ง

ด้านอาชีพก่อนต้องโทษ เมื่ออายุ ๑๙ ปี ปะกับมะเสียชีวิต

พี่สาวคนโตได้ส่ง ดุล (นามสมมุติ) มากรุงเทพมหานครอยู่ในการดูแลของน้าอ น้องชายของปะ และน้าณีภรรยาของน้าอ ดุล (นามสมมุติ) จึงมีน้าอและน้าณีเป็นเสมือนปะกับมะ น้าอหางานทำให้ ดุล (นามสมมุติ) โดยเคยเป็นลูกจ้างรายวันดูแลสวนที่มหาวิทยาลัยย่านรังสิต อาชีพล่าสุดก่อนต้องโทษพ่อบ้าน ปิดกวาดเซ็ดถูทำความสะอาด เข้าทำงานกะกลางคืนที่ห้างสรรพสินค้าขนาดเล็กในพื้นที่อำเภอคลองหลวง

พ

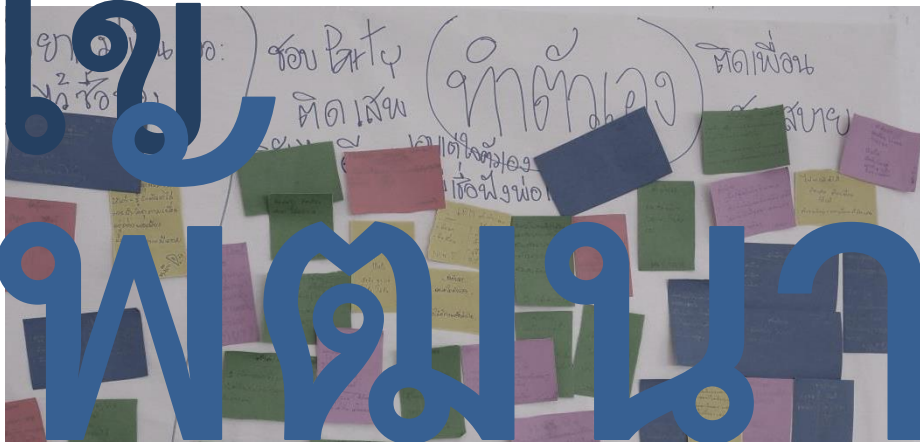
พฤติการณ์การกระทำผิด

นายดุล (นามสมมุติ) เข้าสมัครงานที่ห้างสรรพสินค้าขนาดเล็กในพื้นที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จากการนำพาให้สมัครงานของน้ำชาย และด้วยวุฒิการศึกษาที่เรียนจบมาในระดับชั้นประถมศึกษา จึงสมัครได้ตำแหน่ง “พ่อบ้าน” มีหน้าที่ปิดกวาดเช็ดถูทำความสะอาดห้างสรรพสินค้าขนาดเล็กนี้ ในเวลาหลังห้างปิด (๒๒.๐๐ – ๐๖.๐๐ นาฬิกา)

ในวันที่เกิดเหตุ เพื่อนที่ทำงานด้วยกันได้ให้ยาเม็ดขนาดเล็กมารับประทาน ซึ่งนายดุล (นามสมมุติ) ก็ไม่ทราบว่ามันคืออะไร แต่ด้วยความอยากที่จะสร้างความคุ้นเคยและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนจึงได้ทานเข้าไป และนำของไปเก็บในลิ้นชักเกอร์พนักงานของตนเอง เตรียมเข้าทำงานตามปกติ พอทำงานไปได้สักครู่มีอาการมึน และเกิดความตึกคะนอง ระหว่างที่ทำความสะอาดบริเวณตู้โชว์โทรศัพท์มือถือ จึงนำกุญแจลิ้นชักเกอร์ตนเองไปลองไขกุญแจตู้โชว์โทรศัพท์มือถือ ผลคือกุญแจสามารถไขออกได้ ด้วยอาการมึนจากฤทธิ์ยาที่เพื่อนให้ทานกับความตึกคะนอง นายดุล (นามสมมุติ) ได้หยิบโทรศัพท์มือถือในตู้โชว์ ราคาประมาณ ๑ หมื่นกว่าบาท ตามที่ติดป้ายราคาไว้ และไม่ทราบว่าได้นำเข้าไปเก็บในลิ้นชักเกอร์ตนเองตอนไหน หลังเลิกงานกลับบ้านตามเวลาปกติ

ช่วงค่ำวันต่อมาได้เดินทางมาทำงานยังไม่ทันได้เดินไปตรอกับตรลงเวลาและเข้าไปเก็บของในลิ้นชักเกอร์ หัวหน้าพ่อบ้านแม่บ้าน ผู้จัดการ และตำรวจ มาพาตัวให้ไปสถานีตำรวจ แจ้งความจับข้อหาลักทรัพย์ ตอนแรก นายดุล (นามสมมุติ) กัง แต่พอเขาเปิดวิดีโอที่อัดจากที่วีวงจรปิดในห้างสรรพสินค้าให้นายดุล (นามสมมุติ) เล่าว่า “ผมไปอยู่ในนั้นเอาโทรศัพท์เขาไป” ผู้จัดการสอบถามหาโทรศัพท์มือถือของกลางและไปค้นเจอในลิ้นชักเกอร์ แต่ด้วยเป็นคดีอาญา ผิดกฎหมายบ้านเมืองและกฎระเบียบของทางห้างสรรพสินค้า จึงไม่สามารถยอมความได้ นายดุล (นามสมมุติ) ถูกดำเนินคดี และศาลจังหวัดธัญบุรีตัดสินให้รับโทษกำหนดโทษ ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน เปลี่ยนสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาดชาย คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำอำเภอธัญบุรีเป็นแห่งแรก และรับย้ายระยะยาวมาที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ ในลำดับต่อมา การกระทำผิดของ ดุล (นามสมมุติ) ทำให้น้ำชายและน้ำสะใภ้เสียใจมากได้มาเยี่ยมครั้งเดียวตอนที่อยู่ระหว่างรอตัดสิน แต่พอตัดสินแล้วหักใจไม่มาเยี่ยมเนื่องจากอยากจะตัดสินใจให้เรียนรู้อะไรสักอย่างให้โตเป็นผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบ (ข้อมูลจากการพูดคุยกับน้ำชายและน้ำสะใภ้ของ น.ช.ดุล (นามสมมุติ) ตอนแจ้งกำหนดการปล่อยตัว)

แก้ไขพัฒนา

การปฏิบัติด้านการพัฒนาพฤติกรรม น.ช. ดุล (นามสมมุติ) ได้เข้ารับการศึกษาระดับผู้ไม่รู้หนังสือ หลักสูตรการรู้หนังสือภาษาไทย อ่าน เขียน และฝึกการคำนวณทางคณิตศาสตร์เบื้องต้น ฝึกทักษะอาชีพในกองงานแรงงานรับจ้าง อบรมวิชาชีพระยะสั้น เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมอื่นๆ ที่ทัศนสถานจัดขึ้น และได้รับการคัดกรองจากส่วนทัณฑปฏิบัติ งานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมาย ๖๔ คน ที่ต้องเข้ารับการอบรมโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์ การกระทำผิด ประเภทผู้กระทำผิดคดีเกี่ยวกับทรัพย์ รุ่นที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ของทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง โดยฝ่ายพัฒนาผู้ต้องขัง ๑ ส่วนปกครองผู้ต้องขัง ๒ เป็นผู้รับผิดชอบ

ผลการประเมินด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านสภาวะสุขภาพจิต ก่อน - หลังการอบรม จากแบบทดสอบที่ทัศนสถานได้จัดทำขึ้นในแต่ละหมวด (โดยมีผู้ช่วยอ่านข้อคำถามให้) ผลปรากฏว่า

ด้านความรู้ (๓๐ คะแนน) : ก่อน ๘ คะแนน/หลัง ๑๘ คะแนน คะแนนเฉลี่ย ๑๓ (ไม่ผ่าน)

ด้านเจตคติ ๕ ด้าน (๒๕ คะแนน) คะแนนเฉลี่ยรวม ๑๒ คะแนน ไม่ผ่าน ด้านการมีเหตุผล ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าในตนเอง ผ่านด้านความซื่อสัตย์ ความฉลาดทางอารมณ์

ด้านสภาวะสุขภาพจิต (๒๔ คะแนน) ก่อน ๑๗ คะแนน หลัง ๒๕ คะแนน คะแนนเฉลี่ย ๒๑ (ปกติ)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากกิจกรรม Check ระดับความสุข น.ช. ดุล(นามสมมุติ) เลือกระดับ ๔ (มาก) ด้วยเหตุผลกำลังจะได้กลับบ้านแล้ว

กิจกรรม Mind map (แผนที่การเดินทางของชีวิตฉัน) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ต้องชั่งฝักการ ใช้สมองซีกขวาและการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ในเรื่องราวการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา และสิ่งที่คาดหวังในอนาคตของผู้ต้องชั่ง โดยใช้รูปแบบการเขียน Mind map ผ่านคำหลัก (Key word) โดยเริ่มต้นจากข้อมูลตัวฉัน (ชื่อจริง ชื่อเล่น อายุ ที่อยู่ พ่อ แม่) การศึกษา ความชอบ/เกลียด อนาคต ฯลฯ

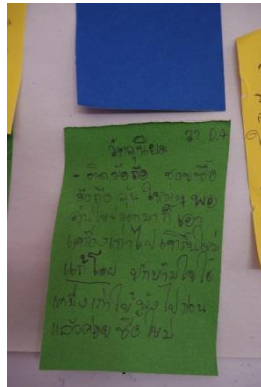
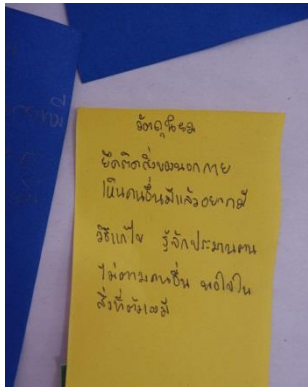

เมื่อนำ Mind map มาพิจารณาทำให้รับทราบข้อมูล ที่สามารถนำไปสู่การพูดคุยเชิงลึกที่ น.ช.ดูล (นามสมมุติ) ได้เล่าให้ฟังว่ามีพี่ชายเป็น Idol พี่ชายเป็นทหารพราน ทุกสิ่งทุกอย่างในการดำเนินชีวิตพี่ชายจะเป็นผู้นำและจัดการให้กับน้องชาย เช่น การทำบัตรประชาชน การสอนขี่รถจักรยานยนต์ การรับ - ส่งไปโรงเรียน การดูแลแทนพ่อ-แม่ไปพักอาศัยที่บ้านในเมือง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น น.ช. ดูล (นามสมมุติ) สูญเสียพี่ชายจากการถูกลอบยิง และต่อจากนั้นก็สูญเสียพ่อและแม่ด้วยโรคประจำตัว ในช่วงนั้น น.ช. ดูล (นามสมมุติ) เริ่มเที่ยวเตร่ ไม่เข้าเรียน ติดเพื่อน พี่สาวคนโตจึงส่ง น.ช. ดูล (นามสมมุติ) มาอยู่ในการดูแลของน้าชายที่กรุงเทพมหานคร โดย น.ช. ดูล (นามสมมุติ) เล่าว่าเพราะผมคือพี่สาวให้น้ำไปรับและพี่สาวซื้อตัวเครื่องบินให้ขึ้นเครื่องบินมา ขึ้นครั้งแรก จากข้อมูลเหล่านี้วิเคราะห์ได้ในเบื้องต้นว่าพื้นฐานครอบครัวมีความรักความใส่ใจในระดับที่ดีแต่ด้วยโชคชะตาพลิกผัน พี่สาวที่รับช่วงในการบริหารจัดการจึงต้องวางแนวทางชีวิตให้น้องชายตามความเหมาะสม แต่ด้วย น.ช. ดูล (นามสมมุติ)เองที่ไม่มีภาวะการนำตนเอง ประกอบกับการเข้ามาอยู่ในสภาพแวดล้อมแห่งใหม่ เพื่อนใหม่ ทำให้ต้องปรับตัวไปตามแนวทางที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมและถูกต้อง ยังไม่มีวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจและความเข้าใจบริบทการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งเป็นมูลเหตุหนึ่งในการเพียงพำร้างระทำความผิดในครั้งนี้

กิจกรรม Post it (ไม่ติดใจ) วิทยากรได้ประมวลผลจากกิจกรรม Mind map และนำมาวิเคราะห์เป็นคำหลัก (Key word) ที่นำเข้าสู่มูลเหตุการกระทำผิดและแนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะรายบุคคลในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ดังนี้ วัตถุประสงค์ ท้าตัวเอง ติดเพื่อน/ติดเสพ น.ช.ดูล (นามสมมุติ) สื่อสารผ่านผู้ช่วยเหลือว่า “ชอบรถมอเตอร์ไซด์อยากมีเหมือนที่พี่มี” สำหรับคำถามถึงแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการได้สิ่งที่ชอบ (มอเตอร์ไซด์) น.ช. ดูล (นามสมมุติ) ไม่ได้เขียนอธิบายอย่างไร วิเคราะห์ได้ถึงกระบวนการคิดที่ยังไม่มีเหตุผล ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้

ภายหลังการเข้าร่วมอบรมโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูฯ ได้มีการส่งต่อข้อมูลและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว น.ช.ดูล (นามสมมุติ) โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE) ในการประสานงานญาติ (น้ำชาย) ยืนยันการเดินทางมารับวันปล่อยตัวให้ความรู้เรื่องการขึ้นทะเบียนเพื่อคัดเลือกเกณฑ์ทหาร การใช้จ่ายและเก็บออมเงิน การใช้ชีวิตในสังคมภายนอก เป็นต้น เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา น.ช.ดูล (นามสมมุติ) ได้รับการปล่อยตัวจากทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง มีน้ำชายมารอรับด้านหน้าทัณฑสถานด้วยรอยยิ้ม สายตาที่มองหลานชาย และการสัมผัสที่ไหล่ แสดงออกถึงความรักความห่วงใย สร้างความอุ่นใจส่วนหนึ่งให้กับเจ้าหน้าที่งานสังคมสงเคราะห์ และคาดหวังว่า ดูล (นามสมมุติ) จะสามารถดำเนินชีวิตอย่างสุจริตชนต่อไปได้ในสังคม ไม่กระทำความผิดอีก

กรณีศึกษาผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นเพียงหนึ่งตัวอย่างที่กระทำผิดไปโดยการไม่มีความเข้าใจกฎหมายของบ้านเมือง ทั้งนี้เจตนากระทำด้วยความศรัทธาคะนองเป็นอีกหนึ่งบทเรียนในการสร้างความเข้าใจในบริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มในความรับผิดชอบของทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม